

ພະອາຊອນາຈັກລາວ

ກະຊວງສຶກສາທິການ

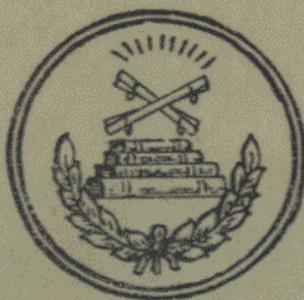
Lao Alphabet and Grammer (Laotian Language)

LAO.3657.00

WINTER 2003

ໄວຍາກອນລາວ ພາກ ໑

ອັກສະຣະວິທ

ຂອງ

ຄະນະກຳມະການວັບພະຄະດີ

ປີ ພ.ສ. ໒໕໑໑

ພິມເທື່ອທີ ໓ ຈຳນວນ ໓.໐໐໐ ເຫຼັ້ມ.

Lao Alphabet + Gram

ຂໍ້ສະເໜີ

ໄວຍາກອນລາວ ພາກອັກຂຽນວິທີນີ້ ຄະນະກຸ່ມຂອງກະຊວງພະຍາກອນ
ໄດ້ປະຊຸມກັນແຕ່ງຕັ້ງ ດ້ານສູນການຂຽນສະກົດຄຳລາວທີ່ກ່າວໄວ້ ໃນ
ພະລາຊະໂອງການ ເລກທີ ໑໐ ວົງວັນທີ ໒໑ ພະກະຫວາ (ຊຶ່ງວິເປຍ)
໑໙໔໙.

ໃນການແຕ່ງຕັ້ງ ຄະນະກຸ່ມຂອງກະຊວງພະຍາກອນ ພາກອັກຂຽນວິທີນີ້ ກຸ່ມຂອງກະຊວງ
ວົງວັນທີ ໑໑ ວົງວັນທີ ໑໑ ກິດກະດ່າ (ຊຸບເປຍ) ໑໙໔໙
ຈຸນເຊີຍວັນທີ ໑໑ ພິສິກາ (ໄນວອນ) ໑໙໔໙ ສ່ວນການປະຊຸມ
ແຕ່ງຕັ້ງ ໑໐ ສ້າງສິ່ງສຳເລັດບໍ່ສະບວນ ແລ້ວໄດ້ຈັດພິມອອກເປັນແຕ່
ແຕ່ວັນທີ ໑ ຕຸລາ ພ.ສ. ໒໔໙໑ ເປັນຕົ້ນ ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ກໍໄດ້ປະ
ຊຸມກັນແກ້ໄຂອີກຫຼາຍເທື່ອ ຄືໃນເທື່ອປະຊຸມວັນທີ ໑໙ ກັນຍາ,
ວັນທີ ໒ ກຸມພາ ພ.ສ. ໒໕໐໒, ວັນທີ ໓ ມິຖຸນາ ພ.ສ. ໒໕໐໓
ແລະວັນທີ ໑ ກັນຍາ ພ.ສ. ໒໕໐໔ ອັນເປັນສ້າງສຸດທ້າຍ ຊຶ່ງຄະນະ
ກຸ່ມຂອງກະຊວງພະຍາກອນໄດ້ຈັດພິມຂຶ້ນໃໝ່.

ວຽງຈັນ, ວັນທີ ໑ ກັນຍາ ພ.ສ. ໒໕໐໔

ຄະນະກຸ່ມຂອງກະຊວງພະຍາກອນ

ອຳນວນຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ

ເນື່ອງຈາກໄດ້ມີພຣະອາຊ໌ໂອງການເລກທີ ໑໐ ວົງວັນທີ ໑໗ ມະ
ກະສາ (ຊັງວິເປ) ໑໙໔໙ ກຳນົດການສະກົດຄຳໃນພາສາລາວ ໄວ້
ໂດຍໃຫ້ຂຽນຕາມສຽງ. ໃນພາສາລາວເປັນຕົ້ນ ແຕ່ທີ່ໄດ້ສັງເກດ
ເບິ່ງການສະກົດຄຳທີ່ພວກຄູໂຊ້ໃນການສອນບັນຊາ ແລະໃນແບບ
ຂຽນຕ່າງ ທັງບໍ່ເປັນແບບດຽວກັນເລື້ອ ດັ່ງນັ້ນຄະນະກຳມະການ ວັນນະ
ຄະດີ ຈຶ່ງໄດ້ຂຽນສຽງໜັງສືໄວຍາກອນຂຶ້ນ. ໜັງສືໄວຍາກອນລາວນີ້ ມີ
໒ ພາກ ສຳເລັດຂຽນບັນທຶກແລ້ວທັງ ໒ ພາກຄື:

- ໑/- ອັກສອນວິທີ; ໒/- ວະຈິວິພາກ; ໓/- ວາກຄະສັມພັນ
໔/- ສັນທະລັກສນະ.

ຫາງກະຊວງສຶກສາທິການ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ ຄະນະກຳມະການວັນ
ນະຄະດີຈັດພິມຂຶ້ນ ຄື ອັກສອນວິທີ ພິມເປັນພິເສດເທື່ອທີໜຶ່ງ ວັນທີ ໑
ມະກະສາ ພ.ສ. ໒໕໐໒ ເທື່ອທີສອງ ວັນທີ ໑ ພຶສພາ ພ.ສ. ໒໕໐໓
ຈຳນວນ ໒.໐໐໐ ສະບັບ; ວະຈິວິພາກ; ວາກຄະສັມພັນ ແລະ ສັນ
ທະລັກສນະ ພິມເທື່ອທີໜຶ່ງ ວັນທີ ໑໓ ມະກະສາ ພ.ສ. ໒໕໐໒ ຈຳ
ນວນຢ່າງລະ ໓.໐໐໐ ສະບັບ ເພື່ອໃຊ້ເປັນແບບຂຽນ ໃນໂຮງຂຽນ
ຂອງກະຊວງສຶກສາທິການ,

ບັດນີ້ ຄະນະກຳມະການວັນນະຄະດີໄດ້ແກ້ໄຂດັດແປງ ອັກສອນວິທີ
ແລະວະຈິວິພາກ ໃຫ້ເໝາະຄົມຕາມຄວາມເຫັນຂອງຄະນະກຳມະການ ທີ່
ໄດ້ດຶງມະຍິເຫັນຊອບເປັນເອກສັນ ໃນລະຫວ່າງປະຊຸມຄັ້ງວັນທີ ໓ ມິຖຸ
ນາ ພ.ສ. ໒໕໐໗ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດພິມຂຶ້ນໃໝ່ ຄື ອັກສອນວິທີເປັນເທື່ອທີ ໓

ແລະ ວະຈີວິພາກເປັນເພື່ອນທີ່ສອງ ຢ່າງລະ ໓.໐໐໐ ສະບັບ.

ການໃຊ້ໄວຍາກອນພາກນີ້ ຂໍໃຫ້ບັນດາຄູສູດຊາສະບັບທີ່ພິມຂຶ້ນໃຫ້
ມີເປັນຫຼັກແລະລະບົງບັນທຶກດ້ອງ. ຖ້າວ່າໄວຍາກອນທີ່ໄດ້ພິມມາກ່ອນ
ຫາກມີບ່ອນອັດອາງຕໍ່ການແກ້ໄຂມີໄດ້ ກໍເປັນອັນວ່າໃຫ້ຖືສະບັບ
ທີ່ພິມຂຶ້ນໃຫ້ມີເປັນຫຼັກທີ່ຈະດ້ອງປະຕິບັດຕາມ.

ທີ່ສຸດນີ້ ກະຊວງສຶກສາທິການຂໍອອບຄຸນຄຸນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານນະຄະດີ
ໄວ້ໃນທີ່ນີ້ດ້ວຍ.

ວຽງຈັນ, ວັນທີ ໑ ກັນຍາ ໙.ສ. ໒໐໑໐

ສັດຖົນສິກະຊວງສຶກສາທິການ

ພຍອນໄຊຍະເພັດຈຳພອນ
(ເຫຼື້ອນ ອິນສິຊຽງໃໝ່)

ຂໍ້ບຳລຸງຄະກຳມະການດັ້ງຂັ້ນເອດປີ

ຄະກຳມະການດັ້ງຂັ້ນເອດປີ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນເອດປີ ກ. ສ. ໑໙໕໑ ດາມດຳລັດຂອງນາຍົກຄຳຄຳນິຕິ ສະບັບເລກທີ ໒໐໗ ລົງວັນທີ ໒໗ ສິງຫາ (ອາສາ) ໂດຍອາສັຍພຣະອາຊ ໂອງການສະບັບເລກທີ ໑໒ ມິຖຸນາ (ຊວງ) ແລະເລກທີ ໓໒ ລົງວັນທີ ໒໔ ກຸມພາ (ເພ່ວສິເຢ) ໑໙໕໐ ໃນນາຄູດາ ໓ ແຫ່ງດຳລັດທີ່ກ່າວນີ້ ໄດ້ກຳນົດຈຳນວນຄະກຳມະການໄວ້ທັງໝົດ ໒໕ ທ່ານ ແຕ່ວ່າໃນຂັ້ນຕົ້ນໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນກ່ອນແຕ່ ພຽງ ໕ ທ່ານ ເພື່ອໃຫ້ເປັນປະຖົມສະມາຊິກ, ຄະກຳມະການປະຖົມສະມາຊິກ ໕ ທ່ານນັ້ນຄື:

- ໑. ພະທານ ກຸ ອະທັຍ ເປັນປະທານ
- ໒. ພະທານ ສຸຍ ບັນຍາ ສອງປະທານ
- ໓. ພະທານ ບົງ ສຸວັນນະວົງ ກຳມະການ
- ໔. ທ່ານ ສົມຈິນ ປີເອ ກຳມະການ
- ໕. ທ່ານ ນະທາສິລາ ວິສະວົງ ກຳມະການ

ຕໍ່ມາຈົນເຖິງປີ ກ.ສ. ໑໙໖໐ ທ່ານສຸວັນນະວົງ ໄດ້ຮັບເຊີນເຂົ້າເປັນຄະກຳມະການຕື່ມອີກດາມລຳດັບ ສິດນີ້ ໄດ້ມີຄະກຳມະການເຖິງ ໑໒ ທ່ານ (ໃນຈຳນວນ ໕ ທ່ານໄດ້ເຖິງແກ່ອະສັຍອະກຳມ ແລະ ໑ ທ່ານໄດ້ລາອອກ).

- ໑/ ພະທານ ກຸ ອະທັຍ ປະທານກິດຕິມະສັກ (ເຖິງແກ່ອະສັຍອະກຳມ)
- ໒/ ພະທານ ສຸຍ ບັນຍາ ສອງປະທານກິດຕິມະສັກ

໓/ ທ່ານ ຄົມຈິນ ປີແອ ງິນ ປະທານກົມມະການຈັດການປະຈຳປີ

໔/ ພນະທ່ານ ວົງ ສວັນນະວົງ ຮອງປະທານ " "

໕/ ນະທາ ພຸ່ນີ ຈິດທິ ກົມມະການແລະເລຂາທິການ (ເຖິງແກ້ກັນ)

໖/ ພນະທ່ານ ຫຼຽນ ອະທັຍ ກົມມະການ (ເຖິງແກ້ອະສັນຍະກັນ)

໗/ ທ່ານ ເກື້ອງ ປະໝຸນຊາດ ກົມມະການ

໘/ ທ່ານ ຄຸນ ພິລາວັນ ກົມມະການ

໙/ ທ່ານ ພຸ່ນີ ພິມມະສອນ ກົມມະການ

໑໐/ ທ່ານ ພຸ່ນີ ສິດພິມິສະດາ ກົມມະການ (ເຖິງແກ້ກັນ)

໑໑/ ທ່ານ ນະທາສິລາ ວິສະວົງ (ໄດ້ລາອອກຜູ້ເປັນກົມມະການວິໄປ)

໑໒/ ທ່ານ ເກນ ກົມມະການ

໑໓/ ທ່ານ ໄຕ ແກ້ວຫຼອງໂສດ ກົມມະການ

໑໔/ ທ່ານ ສຸພັນ ບຸນຊາເດີລາບ ສິດ ກົມມະການ

ໃນມາດຕາ ໒ ແຫ່ງກຳລັດຈັດຕັ້ງກົມມະການວັນນະຄະດີ ທີ່
ກ່າວແລ້ວ ໄດ້ຊື່ຈັດສາຍສຳລັບແຫ່ງວຽກງານຂອງກົມມະການໄວ້ດັ່ງນີ້:

໑- ພິຈາລະນາຮ່າງແບບສອນອ່ານທັງປ່ວງ ແລະວັນນະຄະດີເລີນ
ກຽມກັບການສຶກສາ ;

໒- ການສຶກສາກຽມກັບໄວຍອກອນ, ພາສາ ແລະ ອັກສອນສາດ

໓- ຮຽບຮຽງເອົາວັນນະຄະດີຕ່າງປະເທດ ;

໔- ພິຈາລະນາການພິມທັງວັນນະຄະດີທີ່ກຽມກັບພາສາ ແລະອັກ
ສອນສາດລາອອກຢ່າຍ ;

໕- ຈັດຕັ້ງລະບຽບການຮຽນອັກສອນລາວ ;

໔- ຈັດການແຕ່ງຕັ້ງອະນາໄມສິນ.

໓- ກຳນົດຮ່າງດັບປະຈຳປີ ສຳລັບບຳເພັນແກ້ໄຂແຕ່ງຕັ້ງສິລາວໄດ້
ດີ ຕາມທົດຂີ້ທີ່ຄະນະກັນມະການກຳນົດໃຫ້.

ເພື່ອປະຕິບັດການໃຫ້ໄດ້ດັບຕາມຈຸດຫຼາຍ ແຫ່ງດຳລັດນີ້ ຄະນະກັນ
ມະການດັບປະຈຳປີ ຈຶ່ງເຕັມດີພ້ອມກັນຢືບອົກເອົາຂີ້ທີ່ ໕ ແລະທີ່ ໖
ແຫ່ງມາດຕາ ໒ ຂອງດຳລັດນີ້ຄື: ການຕັ້ງລະບຽບຂອງ ບັກສຄມລາວ
ແລະການຈັດແຕ່ງແບບຂຽນແບບອ່ານດີໄປ ກໍຄື ການຊຳຮະແກ້ໄຂ ດັບ
ປະຈຳປີເກົ່າອອກມາພິມກໍຄື ຈຳເປັນຕ້ອງຂຽນ ແລະພິມໃຫ້ຖືກຕ້ອງເປັນ
ລະບຽບອັນນຶ່ງອັນດຽວກັນ ການສຶກສາທັງສິລາວ ແລະພາສາລາວ ຈຶ່ງ
ຈະດຳເນີນໄປໄດ້ ສະນັ້ນຄະນະກັນມະການຈຶ່ງໄດ້ຈັດການພິມພິດເອົາ ພຣະ
ອາຊໂອງການເລກທີ່ ໑໐ ວັນພິດເກືອບຈັດປະຈຳປີ ທີ່ກ່າວດ້ວຍ ຫຼັກການ
ຂຽນທັງສິລາວຂຶ້ນມາພິຈາຣະນາແກ້ໄຂ ແລ້ວພ້ອມກັນແຕ່ງ ໄວອາກອນ
ລາວພາກອັກສອະວິທີຂຶ້ນ, ເປັນສະບັບແຮກ ທັງສີມີກ່າວດ້ວຍອັກສອະວິທີ
ລາວ ຄື: ສອະ ພອນຊນະ ແລະວິທີຂຽນສະກົດອຳ ຕລອດເຖິງ ບັນຍັດ
ເຄື່ອງຫຼາຍຕ່າງໆໄວ້ອົບຖົ່ວນຕາມລັກສະນະພາສາລາວ ແລະ ທັງສິລາວ
ທັງສີໄວອາກອນ ພາກອັກສອະວິທີນີ້ ຄະນະກັນມະການໄດ້ປະຊຸມກັນ ແຕ່ງ
ເຖິງ ໑໐ ເພື່ອຈຶ່ງສຳເລັດບໍ່ອະບວນ ແລະໄດ້ຈັດພິມຂຶ້ນແຈກຢາຍ ຄັ້ງ
ແຮກ ແຕ່ປີ ກ.ສ. ໑໙໕໔ ດັ່ງນັ້ນກໍໄດ້ປະຊຸມກັນແກ້ໄຂຕື່ມແຖມ ແລະຈັດ
ພິມຂຶ້ນໃໝ່ອີກໃນປີ ກ.ສ. ໑໙໕໐ ໃນຂນະເນື້ອແຕ່ງແບບໄວອາກອນ
ພາກອັກສອະວິທີຢູ່ນັ້ນ ຄະນະກັນມະການກໍໄດ້ປະຊຸມກັນ ຕາງຫຼັກເກນແຕ່ງ
ທັງສີວັອນນາມລາວຂຶ້ນພ້ອມໆກັນ ຄັ້ງແຮກແຕ່ປີ ໑໙໕໒ ເປັນດັບມາ

ເມື່ອໄດ້ວາງຫຼັກການແດງ ແລະການລຽນລຳດັບໄດ້ແລ້ວ ຈຶ່ງມອບໃຫ້ທັງ
 ຫ້າຫ້ອງການບັນນະຄະດີ ເປັນຕົ້ນໝູ່ອຸມໂສມຄຳ ຈັດວິທີລຽນລຳດັບ ເປັນ
 ພວດໆ ແລ້ວສເນີດິ້ຄມະກັນມະການໃຫ້ປະຊຸມພິຈາລະນາແກ້ໄຂພ້ອມກັບ
 ໃຫ້ແດງແບບໄວຍາກອນລາວພາກ ໒ ຈິວິພາກ ໓ ວາກຍະສັມພັນ
 ໒ ສັນທະລັກສນະ ໃຫ້ສຳໄລດິ້ຄມິ້ຄະບວນ ເພື່ອໃຫ້ໃຊ້ເປັນຫຼັກໃນ ການ
 ລຽນໄວຍາກອນລາວໄປຊານຊາກອນ ເມື່ອໄດ້ຈັດທຳເປັນໜັງສືວັຈນານຸ-
 ກົມ ດັ່ງແດ່ ກ. ເຖິງ ຮ. ພ້ອມໜັງສືໄວຍາກອນລາວອີກ ໓ ພາກ ຄະ
 ຈິວິພາກ ວາກຍະສັມພັນ ແລະ ສັນທະລັກສນະ ສິ້ນສຳເລັດດິ້ຄະບວນ
 ແລ້ວ ຄມະກັນມະການຈຶ່ງໄດ້ເຂົ້າປະຊຸມກັບສັງຄັບທີ່ ໑໒ ກຸມພາ ໑໙໖໑
 ນີ້ ເພື່ອພິຈາລະນາສັບຮອງເອົາໜັງສືວັຈນານຸ ແລ້ວໃຫ້ທາງອາຊການ
 ກະຊວງສຶກສາພິການພິມແຕ່ຕາຍໄດ້.

ໜັງສືວັຈນານຸກົມ ແລະ ໜັງສືໄວຍາກອນລາວ ທີ່ໄດ້ພິມອອກ ໃນ
 ຄາວນີ້ ເຖິງວ່າໄດ້ແກ້ໄຂຫຼາຍເພື່ອແລ້ວກໍດີ ຄມະກັນມະການເຊື່ອ ແມ່
 ວ່າ ອັງນິບອນຕິດພາວຂາດເຂີນຢູ່ເປັນສັນມາກ ແຕ່ເຖິງດັ່ງນີ້ ຄມະກັນ
 ການກໍ່ຫຼົງເທັມວ່າ ຈົງຈະເປັນບໍ່ໂຍດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ແກ່ການສຶກສາແລະຄົ້ນ
 ສອບຳດັ່ງໄປຈຶ່ງໄດ້ພິມແຕ່ຕາຍ ເພື່ອໃຫ້ພານຕັ້ງສັງຫຼາຍ ໄດ້ຊ່ວຍກັນພິຈາ
 ລະນາແກ້ ໃຫ້ບໍ່ອິບູນດິ້ຂຶ້ນ ຄມະກັນມະການນີ້ຄວາມອິນດິ້ສເນີໃນຄວາມ
 ຄວາມຕຸກເຕີ້ອຸມຂອງພານຕັ້ງແລະຕັ້ງຄົນໃຈ ໃນການຈະແກ້ໄຂ ວັຈນານຸ
 ກົມລາວ ແລະ ໄວຍາກອນລາວນີ້ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະບໍ່ອິບູນດິ້ໃນພາຍໜ້າ

ຄຸນນະກຳມະການດັ້ງເດີມ

- 1. ພະນັກງານ ຕູ້ ບັນຍາ ຮອງປະທານກຳມະການກິດຈະກຳ
- 2. ພະນັກງານ ສົມຈິນ ປີເອກິນ ປະທານກຳມະການຈັດການປະຈຳປີ
- 3. ພະນັກງານ ອົງ ສວັນນະວົງ ຮອງປະທານ
- 4. ພະນັກງານ ໄດ ແກ້ຄູວຽງ ໂສດ ກຳມະການ
- 5. ພະນັກງານ ສຸນ ພິລາວັນ - " -
- 6. ພະນັກງານ ເກີ້ອງ ປະທຸມຊາດ - " -
- 7. ພະນັກງານ ສຸພັນ ບຸນຸ້ງຊາເດີລາບ ອົດ - " -
- 8. ພະນັກງານ ພວົງ ພິມມະສອນ - " -
- 9. ພະນັກງານ ເກນ - " -

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 10 ມັງກອນ 1964
 ປະທານຄຸນນະກຳມະການດັ້ງເດີມ ຄະດີ

ສົມຈິນ ປ. ງິນ

ຄຳອະທິບາຍເບື້ອງຕົ້ນ

ໄວຍາກອນແມ່ນຂີ້ບັງ ຂັບຫຼືລະບຽບຂອງພາສາ. ຄົນຊາດດຽວກັນທີ່
ໂຮມກັນຢູ່ປະເທດນຶ່ງ ຕ້ອງມີພາສາເວົ້າໃຫ້ເຂົ້າໃຈກັນ ແລະພາສານັ້ນ
ກໍຕ້ອງມີໄວຍາກອນ ເພື່ອໃຫ້ຄົນຊາດນັ້ນເວົ້າແລະຂຽນເປັນ ລະບຽບ
ດຽວກັນ.

ໄວຍາກອນລາວແບ່ງເປັນ ໒ ພາກຄື:

- ໑- ຂັກຂຽນດີທີ ແມ່ນລະບຽບແບບແຕ່ນ ທີ່ກ່າວດ້ວຍຕົວໜັງສື ທັງ
ດີທີຂຽນ, ອ່ານແລະໃຊ້ຕົວໜັງສືໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມນິຍົມ.
- ໒- ວະຈິວິພາກ ແມ່ນລະບຽບການແບ່ງຄຳເວົ້າອອກເປັນສ່ວນໆຄື
ເປັນຄຳນາມ, ຄຳກິຣິຍາ, ຄຳວິເສດ ເປັນຕົ້ນ.
- ໓- ວາກບຸຂສັນທັມ ແມ່ນລະບຽບເສົາຄຳເວົ້າທີ່ແບ່ງອອກ ເປັນ
ສ່ວນໆນັ້ນປະກອບເຂົ້າກັນເປັນປໂຍກ.
- ໔- ສັນທະລັກສນະ ແມ່ນລະບຽບແຕ່ງກາບ, ກອນ, ໂຄງສານ.

ບົດທີ ໑

ຕົວຂັກຂອນ

ຄຳວ່າ ຂັກຂອນ ນາຈາກຄຳສັນສະກອນວ່າ ຂັກຂຽນ ແລະ ຄຳ
ປາວີວ່າ ຂັກຂຽນ ແປວ່າປິ່ເປັນຂອງແຂງແລະພົບເປັນ ພາຍຄວາມ
ວ່າຕົວຂັກຂອນຫຼືຕົວໜັງສືນີ້ ເປັນຂອງພາສາໃດ ກໍໃຊ້ຂຽນຕາມ ພາສາ
ນັ້ນໄດ້ປຶ້ມການຂັດຂ້ອງ ຄືຈະອອກສຽງໄປຢ່າງໃດ ກໍຂຽນໄປນຳໄດ້ຕົວ
ໜັງສືນັ້ນອ່ອນໄປຕາມສຽງໄດ້ທຸກຄຳ ແລະຈະຂຽນໄປທີ່ໃດ ຕົວໜັງສືນັ້ນ
ກໍອ່ອນເປັນ ຕົວຢ່າງໜັງສືລາວ ກໍຂຽນໄປຕາມພາສາລາວໄດ້ທຸກຄຳໜັງ

ສິດສິ່ງ ກໍຂຽນໄປຕາມພາສາລາວສິ່ງໄດ້ ແຕ່ອະໄວຍາດວິໄນສິດຂອງຊາວນຶ່ງ
ໄປຂຽນຕາມພາສາຂອງຊາວນຶ່ງນັ້ນບໍ່ໄດ້ສະດວກ ຕົວອັກສອນລາວ ໃຊ້
ຂຽນຈຳພາຂະແໜ່ນລາວທີ່ນັ້ນຈຶ່ງອະສະດວກດີ.

ອັກສອນລາວນີ້ແບ່ງເປັນ ໓ ຫວດຄື:

- ໑- ສອຂ
- ໒- ພອຍ໊ນຊນຂ
- ໓- ວັນນະຍອດ

ຫວດທີ ໑

ສອຂ

ສອຂ ໂດຍລຳພັງບໍ່ມີສຽງ ແຕ່ເນື້ອປະກອບກັບພອຍ໊ນຊນຂ ຕົວ ອ
ແລ້ວຈຶ່ງອາບໄດ້; ແມ່ນສຽງທີ່ດັ່ງຂອກມາຈາກຄຣິ ຕາມພັນນະຕາ
ດັ່ງ ອາ ອິ ແອ ອິ ເປັນຕົ້ນ.

ສອຂຳໂຂ

ຮູບສອຂປ່ຽວນິຍູ້ ໑໑ ຮູບຄື:

ຂຂ ຮຽກວ່າ ສອຂ ອຂ ແຕ່ສອຂ ໂດຍລຳພັງບໍ່ ອອກ

ສຽງເປັນ ອຂ

ຂ໑	"	ສອຂ ອາ	"	ເປັນ ອາ
ຂ໒	"	ສອຂ ອິ	"	" ອິ
ຂ໓	"	ສອຂ ອີ	"	" ອີ
ຂ໔	"	ສອຂ ອູ	"	" ອູ
ຂ໕	"	ສອຂ ອູ	"	" ອູ
ຂ໖	"	ສອຂ ເອ	"	" ເອ
ຂ໗	"	ສອຂ ໂອ	"	" ໂອ
ຂ໘	"	ສອຂ ອິ	"	" ອິ

ໄຂ ສຽກວ່າສອຂ ໃອ ແຕ່ສອຂ ໂດຍລຳພັງບໍ່ອອກສຽງເປັນໃອ

ໄຂ " ໃອ " " ໃອ

ເຄື່ອງປະສົມສອຂ ສອຂປ່ຽວ ໑໑ ຮູບນັ້ນ ບໍ່ພໍໃຊ້ຕາມສຽງຂອງ

ລາວ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີເຄື່ອງສື່ນມາປະສົມກັບສອຂປ່ຽວນັ້ນອີກ ເພື່ອໃຫ້ມີ

ສຽງພໍໃຊ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງພາສາ, ເຄື່ອງປະສົມສອຂນັ້ນ ມີ

ເຄື່ອງຄື:

ສຽກວ່າໄນ້ກັນ ສຳລັບປະສົມເປັນສອຂ ເຂັງຂ, ເຂັງ

" ອົງ " ຂົຂ, ຂົຂ, ເຂົາ

ງ " ດົງ ອ ເພື່ອງ " ເຂັງຂ, ເຂັງ

ອ " ດົງ ອ " ຂົຂ, ຂົຂ

ອ " ດົງ ອ " ເຂືອ, ເຂືອ

ວິທີປະສົມສອຂ ແນມເອົາຮູບສອຂປ່ຽວ ໑໑ ຮູບ ປະສົມກັນ

ເອງຫຼືປະສົມດ້ວຍເຄື່ອງປະສົມສອຂ ໕ ຮູບນັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ເປັນ ສອຂສື່ນ

ອີກດັ່ງນີ້:

໓. ສອຂປ່ຽວປະສົມກັນເອງ ມີ ໑໐ ສອຂຄື:

ສອຂ	xz	ປະສົມກັນສອຂ	cx	ເປັນ	cxz
"	xz	"	ໂx	"	ໂxz
"	xv	"	໕	"	x໕
"	໕	"	໕	"	໕
"	໕	"	໕	"	໕
"	cx	"	໕	"	໕໕

ສອຂ	ເຂ	ປະສົມກັບສອຂ	ຊີ	ເປັນ	ເຈີ
"	ເຂ	"	ເຂ	ເປັນ	ເຂເຂ
"	ເຂ	"	ເຂ	"	ເຂເຂ
"	ເຂ	"	ເຂ ແລະ ຂຂ	"	ເຂເຂ
"	ເຂ	"	ຂງ ແລະ ຂຂ	"	ເຂຂງຂ

ຄ. ສອຂປຽວປະກອບກັບເສືອາປະສົມມີ ຜ ສອຂຄື:

ສອຂ	ຂງ	ປະສົມສອຂ	ເຂ ແລະ ຂິຂ	ເປັນ	ເຂິງ
"	ເຂ	"	ຂງເຂ	"	ຂິຂ " ເຂິງ
"	ເຂ	"	ຂງເຂ	"	ຂິຂ, ຂຂ " ເຂິງຂ
"	ເຂ	"	ຊີ	"	ຂິ, ອ " ເຂິອ
"	ເຂ	"	ຊີ	"	ຂິ, ອ " ເຂິອ
"	ຂຂ	"	ຂອເຂ	"	ຂິເຂ " ຂິອຂ

ດ. ດົວທ້າສີປະກອບກັບເສືອາປະສົມມີ ອ ສອຂຄື:

ດົວ ອ ປະສົມກັບ ຂິເຂ ເປັນ ຂິອ

ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງໂຮມສອຂທັງໝົດມີ ເສື ດົວ ແລະ ແບ່ງເປັນ 6

ພາກຄື: ໑- ຊັສສອຂ (ສອຂສັບ) ໒- ຜິອຂສອຂ (ສອຂຍາວ)

໑- ຊັສສອຂ

໒- ຜິອຂສອຂ

ຂຂ

ຂງ

ຊີ

ຊີ

ຂ

ຂ

ຂງ

ຂງ

ອັດຕະໂນ

ພິດະສອນ

ເຂ

ເຂ

ແຂ

ແຂ

ໂຂ

ໂຂ

ເຂ້

ເຂ້

ເຂົ້

ເຂົ້

ເຂັ້

ເຂັ້

ເຂື້

ເຂື້

ເຂື່

ເຂື່

ຢ. ອັດຕະໂນ ໂຂ ໂຂ ເຂົ້ ເຂັ້

ຫາຍເຫດ ສອນ ໂຂ ໂຂ ເຂົ້ ເຂັ້ ບໍ່ມີ ກຳ ພອກພິດະສອນ ຈຶ່ງ ຈັດ ເປັນ ອັດຕະໂນ.

ຫວດທີ 6

ພອນພຸດ

ພອນພຸດ ແມ່ນ ທີ່ ສຳ ລັບ ໃຫ້ ປະ ກອບ ກັບ ສອນ ເພື່ອ ໃຫ້ ອ່ານ ອອກ ສຽງ ໄດ້ ຕາມ ຄວາມ ຕ້ອງ ການ, ລຳ ພັງ ແຕ່ ສອນ ຢ່າງ ດຽວ ອອກ ສຽງ ບໍ່ ໄດ້ ຖ້າ ມີ ພອນພຸດ ເຂົ້າ ອາ ສັບ ບຳ ແລ້ວ ຈຶ່ງ ອ່ານ ອອກ ສຽງ ໄດ້ ຕົວ ອ ບໍ່ ມີ ສຽງ; ພອນພຸດ ອ ອາ ສັບ ສອນ ຂໍ ປະ ກອບ ເຂົ້າ ບຳ ຈຶ່ງ ອອກ ສຽງ ເປັນ ອ ໄດ້. ພອນພຸດ ລາວ ທັງ ທີ່ ມີ:

ກ ຊ ຄ ງ ຈ ສ ຊ ອ ດ ຕ ງ ທ ມ ປ
ປ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ. ຕ.

ບອກຈາກນີ້ຮຽນພັນຊນະປະດົມສິກາຄື: ຫງ ຫງ ສ ສ ຫວ
ຫງ. ຫວ.

ພັນຊນະປຽວ ເຖ ຕົວ ແບ່ງເປັນ ໓ ຫຼື:

໑- ອັກສອນກາງມີ ໓ ຕົວ: ກ ຈ ດ ຕ ສ ປ ຢ ອ າ

໒- ອັກສອນສູງມີ ໔ ຕົວ: ຂ ສ ຣ ຕ ປ ຫງ

໓- ອັກສອນຕໍ່າມີ ໑໓ ຕົວ: ອ ງ ຊ ທ ນ ພ ຟ ມ ຍ ວ ວ
ອ ສ ງ

ຫງຍເຫວ ກ. - ອັກສອນກາງແມ່ນພັນຊນະພວນທີ່ມີຄູ່ ກັບອັກ
ສອນສູງຫຼືອັກສອນຕໍ່າ.

ຂ. - ອັກສອນສູງ ແມ່ນພັນຊນະພວນທີ່ມີສຽງຫັ້ນຂຶ້ນ ໃນເມື່ອປະ
ກອບກັບສຣະແລ້ວ ຄືເວລາອ່ານພັນຊນະພວນນີ້ ດ້ອງໃຫ້ຫງາສຽງຜັນ
ຂຶ້ນ, ອັກສອນຕໍ່າແມ່ນພວນທີ່ເປັນຄູ່ກັບອັກສອນສູງ.

ຄ. - ອັກສອນຕໍ່າ ແມ່ນພັນຊນະພວນທີ່ມີສຽງຕໍ່າລົງ ຄືເວລາອ່ານ
ພັນຊນະພວນນີ້ ດ້ອງ ໃຫ້ຫງາສຽງຮ້ອຍລົງ.

ພວນທີ່ ໓

ວັນນະຍຸດ

ວັນນະຍຸດ ແມ່ນອັກສອນພວນນຶ່ງ ສຳລັບໃຊ້ປຽບສຽງ ໃນເມື່ອສຳ
ນຽງຄວາມເວົ້າຫາກວ່າຈາກສຽງຂອງສຣະພັນຊນະເດີມ ດັ່ງສຳວ່າ
"ນ້ຳແລ່ນ" ເປັນຕົ້ນ ເມື່ອບໍ່ໃສ່ວັນນະຍຸດດ້ອງອອກສຽງເປັນ "ນາ
ແລ່ນ" ດັ່ງນີ້:

ວັນນະຍຸດທັງໝົດມີ ໒ ຮູບຄື:

1	ຮຽກວ່າໄມ້	ເອກ
2	"	ໂທ
3	"	ອອ
4	"	ຈັດວາ

ໜ້າຂອງເຫດ ໑. ໃນພາສາລາວສອບຫຼາຍມີຄົນໃຊ້ແຕ່ວັນນະຍຸດ ກັບ ັ້.

໒. ວັນນະຍຸດຄືໄມ້ x ັ້ x ັ້ x ັ້ ນີ້ ຕ້ອງຂຽນໄວ້ເທິງສ່ວນ ຫ້າອ ຂອງພັນນຸນະດັບພາຍາງ ຫຼືເນີ້ເລີນສະຍູ່ເທິງພັນນຸນະດັບ ກິໃຕ້ຂຽນ ເທິງສະນັ້ນອີກ ດັ່ງນີ້:

ກ່າ ກ້າ ກົາ ກ່າ, ກ່າວ ກ້າວ ກົາວ ກ່າວ, ກັ້ນ ກັ້ນ, ກິ້ນ, ກິ້ນ ໑ ໑ ໑

ບົດສຶກສາທີ ໑

- ໑- ໄວຍາກອບໜ້າອາວະກາດຢ່າງໃດ? ແລະໄວຍາກອບລາວແບ່ງ ເປັນຈັກພາກ ສີພາກໃດແດ່?
- ໒- ຂັກສອນຫຼືອັກສອນ ໜ້າອາວະກາດຢ່າງໃດ? ຂັກສອນແບ່ງເປັນຈັກ ພວດ?
- ໓- ສອນ ແມ່ນຫຍັງ? ຮູບສອນປ່ຽນມີຈັກຮູບ? ຄືຮູບໃດແດ່?
- ໔- ສອນທັງໝົດມີເທິງໃດ? ແບ່ງເປັນຈັກພວກ? ສີພວກອັນໃດແດ່?
- ໕- ພັນນຸນະ ແມ່ນຫຍັງ? ໃຊ້ເພື່ອປະໂຫຍດຢ່າງໃດ? ພັນນຸນະທັງໝົດ ແບ່ງເປັນຈັກພວກ?
- ໖- ວັນນະຍຸດ ແມ່ນຫຍັງ? ມີຈັກຮູບ? ແລະມີປະໂຫຍດຢ່າງໃດ?

ບົດທີ 6

ວິທີປະກອບເຂົ້າສອນ

ເຂົ້າສອນລາວທັງ 3 ພວດຄື ສອນ ພອນຊນະ ແລະ ວັນນະຍອດ ທີ່
ກ່າວມາໃນບົດທີ 6 ນັ້ນ ເນື້ອເອົາມາຊຽນຕາມຄຳເວົ້າ ດັ່ງປະກອບ
ເຂົ້າກັນ ຈຶ່ງ ຈະອອກສຽງໄດ້ຕາມສຳນຽງຄຳເວົ້າ ການປະກອບເຂົ້າສອນ
ນີ້ຢູ່ 6 ວິທີຄື:

1. ເອົາສອນກັບພອນຊນະປະກອບເຂົ້າກັນ ວິທີນີ້ຮຽກວ່າ ແມ່ກະ
ກຸ

2. ເອົາສອນກັບພອນຊນະປະກອບເຂົ້າກັນແລ້ວ ໃສ່ຕົວສະກົດ
ວິທີນີ້ຮຽກວ່າ ແມ່ສະກົດທ້າ 2

3. ແມ່ກະກາ

ແມ່ກະກາ ແມ່ນວິທີເອົາສອນ ກັບ ພອນຊນະປະກອບເຂົ້າກັນ ວິທີ
ນີ້ກໍ່ຢູ່ 6 ຢ່າງຄື:

1- ເອົາສອນກັບພອນຊນະປະກອບເຂົ້າກັນ ຕາມທັມມະດາ ບໍ່ໃສ່
ວັນນະຍອດ ຮຽກວ່າ ແມ່ກະກາທັມມະດາ

2- ແມ່ກະກາທີ່ໃສ່ວັນນະຍອດ ຕົວຢ່າງແມ່ກະກາດັ່ງນີ້ຄື:

3. ແມ່ກະກາທັມມະດາ

ວິສຸສອນ	ປະກອບກັບພອນຊນະ	ຜິດສອນ	ປະກອບກັບພອນຊນະ
ຂຂ	ກຂ ຊຂ ຄຂ	ຯຯ	ກຯ ຊຯ ຄຯ

ແມ່ທັງ ໒ ກິໄດ້ຄື:

ຕົວ	ກ	ສະກົດ	ຮຽກວ່າ	ແມ່	ກັກ
"	ງ	"	"	"	ກັງ
"	ດ	"	"	"	ກັດ
"	ນ	"	"	"	ກັນ
"	ບ	"	"	"	ກັບ
"	ມ	"	"	"	ກັມ
"	ຢ	"	"	"	ກາຍ
"	ອ	"	"	"	ກາອ

ການປະກອບແມ່ສະກົດທັງ ໒ ຕົວນີ້ ກິນຢູ່ ໒ ວິທີຄື ແມ່ສະກົດທັມ
 ມະດາ ແລະ ແມ່ສະກົດທັງ ໒ ໃສ່ວັນມະຫາດັ່ງນີ້:

໑. ແມ່ສະກົດທັງ ໒ ທັມມະດາ

ສະສະ	ແມ່ກັກ ກ ສະກົດ	ແມ່ກັງ ງ ສະກົດ	ແມ່ກັດ ດ ສະກົດ	ແມ່ກັມ ມ ສະກົດ
××	ກັກ	ກັງ	ກັດ	ກັມ
××	ກາກ	ກາງ	ກາດ	ກາມ
××	ກົກ	ກົງ	ກົດ	ກົມ
××	ກົກ	ກົງ	ກົດ	ກົມ
××	ກົກ	ກົງ	ກົດ	ກົມ
××	ກົກ	ກົງ	ກົດ	ກົມ

ກ	ກາ	ກງ	ກອ	ກນ
ກ	ກາ	ກງ	ກອ	ກນ
ເກຂ	ເກັກ	ເກັງ	ເກັອ	ເກັນ
ເກ	ເກກ	ເກງ	ເກອ	ເກນ
ເກຂ	ເກັກ	ເກັງ	ເກັອ	ເກັນ
ເກ	ເກກ	ເກງ	ເກອ	ເກນ
ໂເຂ	ໂກກ	ໂກງ	ໂກອ	ໂກນ
ໂເ	ໂກກ	ໂກງ	ໂກອ	ໂກນ
ເອາຂ	ເອັກ	ເອັງ	ເອັອ	ເອັນ
ເອ	ເອກ	ເອງ	ເອອ	ເອນ
ເອີ	ເອີກ	ເອີງ	ເອີອ	ເອີນ
ເອີ	ເອີກ	ເອີງ	ເອີອ	ເອີນ
ເອັງຂ	ເອັງກ	ເອັງງ	ເອັງອ	ເອັງນ
ເອັງ	ເອງກ	ເອງງ	ເອງອ	ເອງນ
ເອືອ	ເອືອກ	ເອືອງ	ເອືອອ	ເອືອນ
ເອືອ	ເອືອກ	ເອືອງ	ເອືອອ	ເອືອນ
ອັອຂ	ອັອກ	ອັອງ	ອັອອ	ອັອນ
ອັອ	ອອກ	ອອງ	ອອອ	ອອນ

໓. ແນ່ສະກົດທັງ ສູ່ ບັນຍະວາ (ດີ)

ສອຂ	ແນກັບ ບ ສະກົດ	ແນກັບ ນ ສະກົດ	ແນກາຍ ຍ ສະກົດ	ແນກາວ ວ ສະກົດ
ເຂ	ກັບ	ກັມ	ກັຍ	ກັວ(໑)

		໐໒		
xv	ກາບ	ກາມ	ກາອ	ກາວ
໑x	ກິບ	ກິມ	ກິອ	ກິວ
໒x	ກິບ	ກິມ	ກິອ	ກິວ
໓x	ກິບ	ກິມ	ກິອ	ກິວ
໔x	ກິອ	ກິມ	ກິອ	ກິວ

(໑) ກົວ ອອກຄຽງເກົາ.

໓. ແມ່ສະກົດທັງ ໔ ທັມມະດາ (໖)

ສອຂ	ແມ່ກັບ ບ ສະກົດ	ແມ່ກັມ ມ ສະກົດ	ແມ່ກາອ ອ ສະກົດ	ແມ່ກາວ ວ ສະກົດ
x	ກບ	ກມ	ກອ	ກວ
x	ກບ	ກມ	ກອ	ກວ
໒xຂ	ເກັບ	ເກັມ	ເກັອ	ເກັວ
໒x	ເກບ	ເກມ	ເກອ	ເກວ
໔xຂ	ແກບັ	ແກັມ	ແກັອ	ແກັວ
໔x	ແກບ	ແກມ	ແກອ	ແກວ
ໄxຂ	ກົບ	ກົມ	ກົອ	ກົວ
ໄx	ໄກບ	ໄກມ	ໄກອ	ໄກວ
໒xາຂ	ກ້ອບ	ກ້ອມ	ກ້ອອ	ກ້ອວ
໕	ກອບ	ກອມ	ກອອ	ກອວ
໒ຂີ	ເກິບ	ເກິມ	ເກິອ	ເກິວ
໒ຂີ	ເກິບ	ເກິມ	ເກິອ	ເກິວ
໒ຂັງຂ	ກັງບ	ກັງມ	ກັງອ	ກັງວ

		ຜູ້		
ເຮັງ	ກຽບ	ກຽມ	ກຽບ	ກຽວ
ເຮືອ	ເກືອບ	ເກືອມ	ເກືອບ	ເກືອວ
ເຮືອ	ເກືອບ	ເກືອມ	ເກືອບ	ເກືອວ
ກິຈະ	ກ້ອນ	ກ້ອນ	ກ້ອນ	ກ້ອນ
ກິຈ	ກວນ	ກວນ	ກວນ	ກວນ

ຂ. ແມສະກິດທັງ ໘ ໃນວັນນະຍອດ

ແມສະກິດທັງ ໘		ອັກສອນກາງ			
		໑	໒	໓	໔
ແມ	ກັກ	<u>ກັກ</u>	ກັກ	ກັກ	ກັກ
"	ກັງ	ກັງ	ກັງ	ກັງ	ກັງ
"	ກັດ	<u>ກັດ</u>	ກັດ	ກັດ	ກັດ
"	ກັນ	ກັນ	ກັນ	ກັນ	ກັນ
"	ກັບ	<u>ກັບ</u>	ກັບ	ກັບ	ກັບ
"	ກັມ	ກັມ	ກັມ	ກັມ	ກັມ
"	ກາຍ	ກາຍ	ກາຍ	ກາຍ	ກາຍ
"	ກາວ	ກາວ	ກາວ	ກາວ	ກາວ

໑. ແມ່ສະກົດທັງ ໑໒ ໃນວັນນະຍຸດ (໖)

ແມ່ສະກົດ ທັງ ໑໒	ອັກສອນສູງ		ອັກສອນຕ່ຳ	
	໑	໒	໑	໒
ແມ່ ກັກ	ຄຸກ	ຄຸກ	ຄຸກ	ຄຸກ
" ກັງ	ຄັງ	ຄັງ	ຄັງ	ຄັງ
" ກັດ	ຄຸດ	ຄຸດ	ຄຸດ	ຄຸດ
" ກັນ	ຄັນ	ຄັນ	ຄັນ	ຄັນ
" ກັບ	ຄຸບ	ຄຸບ	ຄຸບ	ຄຸບ
" ກັມ	ຄັມ	ຄັມ	ຄັມ	ຄັມ
" ກາຍ	ຄາຍ	ຄາຍ	ຄາຍ	ຄາຍ
" ກາວ	ຄາວ	ຄາວ	ຄາວ	ຄາວ

ແບບປຶກທັດທີ ໒

໑- ເວລາຈະຂຽນຄຳເວົ້າຄຳນຶ່ງ ດ້ອງໃສ່ອັກສອນໝວດໃດແດ່?

໒- ວິທີປະກອບອັກສອນມີຈັກຢ່າງ? ຢ່າງໃດແດ່?

ບົດທີ ໓

ພອນ

ອັກສອນທັງສາມໝວດຄື ສຸຂະ ພຣັບຊນະ ແລະ ວັນນະຍຸດດັ່ງກ່າວນີ້
ແລ້ວໃນບົດທີ ໑ ນີ້ນ ໃຊ້ສຳລັບຂຽນຕາມຄຳເວົ້າ, ຄຳເວົ້າລາງຄຳ

ອອກສຽງເພື່ອດຽວ ລາງຄຳກໍອອກ ສຽງຫຼາຍເພື່ອ ສຽງທີ່ດັ່ງອອກມາແດ່
ລະເພື່ອນັ້ນ ສຽງວ່າພຢາງ (ແປວ່າ ສ່ວນຂອງຄຳເວົ້າ) ພຢາງໃດກໍ
ດ້ອງອາລັຍສະ ພຢັນຊນະ ຫຼືວັນນະຍຸດ ປະກອບເຂົ້າກັນ ຄຳທີ່ມີພຢາງ
ດຽວຫຼືຫຼາຍພຢາງນັ້ນ ມີຕົວຢ່າງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ປາ	ເປັນຄຳນຶ່ງ	ມີ	ຈ	ພຢາງ
ງົວ	"	"	ຈ	"
ນະຄອນ	"	"	ຈ	"
ປະເທດ	"	"	ຈ	"
ນາລິກາ	"	"	ຜ	"
ໄວຍາກອນ	"	"	ຜ	"
ພົງສາວະດານ	"	"	ຈ	"
ສຸຂາພິບານ	"	"	ຈ	"
ອັດທິນນະນຸນ	"	"	ຈ	"
ຮາຊອນາຈັກ	"	"	ຈ	"

ພຢາງມີສອງຢ່າງຄື ພຢາງຕາຍ ແລະ ພຢາງເປັນ

໑- ພຢາງຕາຍ ແມ່ນພຢາງທີ່ຜັນສຽງໄປຕາມຮູບວັນນະຍຸດບໍ່ໄດ້

ສົມດ້ວນ ພຢາງຕາຍນັ້ນມີສອງຢ່າງຄື:

ກ. ພຢາງທີ່ປະກອບດ້ວຍອັກສະຣະທັງໝົດ ບໍ່ມີຕົວສະກົດ (ເວັ້ນ
ແດ່ສະ ໄx ໄx ເຊົາ x໐) ຄື ກະ ກິ ກູ ເກະ ແກະ ໂກຍ
ເກີ ເກືອ ເກ້ຍ ກົນະ .

ຂ. ພຢາງທີ່ສະກົດດ້ວຍຕົວ ກ ອ ບ ແລະຕົວອື່ນທີ່ໃຊ້ແທນ

ກ ດ ບ ໄດ້ຄື:

ກ. ກາກ ກິກ ກີກ ກຸກ ກອກ ໂກກ ໑໑໑

ຄ. ກາດ ກິດ ກິດ ກຸດ ກອດ ໂກດ ໑໑໑

ບ. ກາບ ກິບ ກິບ ກຸບ ກອບ ໂກບ ໑໑໑

໒- ພາງາເປັນ ແມ່ນພາງາທີ່ດັບສຽງໄປຕາມຮູບດັບນະຍອດໄດ້ທຸກຮູບ
ຕາມພັນຊນະຍັນໆ ພາງາເປັນນີ້ ໒ ຢ່າງຄື:

ກ. ພາງາທີ່ປະກອບດ້ວຍພິສະສະ ໃນແມ່ກະກາທັງໝົດ ແລະພາງາ
ທີ່ປະກອບດ້ວຍສະພິເສດ (ໄx ໄx ເຂົາ x໐) ຄື ກາ ກິ ກີ ກຸ ເກ
ແກ ໂກ ກິ ເກີ ເກືອ ເກັງ ກົວ ໂກ ໂກ ເກົາ ກໍ່.

ຂ. ພາງາທີ່ສະກົດດ້ວຍຜົວ ໆ ນ ມ ອ ວ ຄື:

ງ. ກາງ ກິງ ກິງ ກຸງ ແກງ ກອງ ໑໑໑

ນ. ການ ກິນ ກິນ ກຸນ ແກນ ກອນ ໑໑໑

ມ. ກາມ ກິມ ກິມ ກຸມ ແກມ ກອມ ໑໑໑

ອ. ກາອ ກິອ ກິອ ກຸອ ແກອ ກອອ ໑໑໑

ວ. ກາວ ກິວ ກິວ ກຸວ ແກວ ກອວ ໑໑໑

ອິທິ ມ

ອິທິດັບສຽງ

ອິທິດັບສຽງ ແມ່ນປະກອບດັບນະຍອດເຂົ້າກັບຄຳເວົ້າ ທີ່ຂຽນດ້ວຍສະ
ພັນຊນະ ເພື່ອໃຫ້ຄຳເວົ້ານັ້ນເປັນໄປຕາມສຳນຽງ. ການດັບສຽງ ນັ້ນ
ຕ້ອງດັບຕາມພັນຊນະ ທີ່ແບ່ງເປັນສາມສູ່ຄື: ອັກສອນກາງ ອັກສອນສູງ
ອັກສອນຕໍ່າ ເພາະອັກສອນ ມ ສາມ ເມື່ອປະກອບດັບນະຍອດແລ້ວ ຍ້ອນນີ້

ສຽງຕ່າງກັນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

໑໗

ກ. ອັກສອນກາງ ປະກອບກັບສຣະ ຕັນສຽງໄດ້ ໒ ສຽງ ຄືສຽງ
 ສາມັນ, ສຽງ ເອກ, ສຽງ ໂທ, ສຽງ ດຣີ, ສຽງ ຈັດວ່າ ດົວຢ່າງດັ່ງນີ້:

ອັກສອນກາງ	ສາມັນ	ເອກ	ໂທ	ດຣີ	ຈັດວ່າ
ກ	ກາ	ກາ	ກັ	ກາ	ກາ
ຈ	ຈາງ	ຈາງ	ຈັງ	ຈາງ	ຈາງ
ປ	ປານ	ປານ	ປັນ	ປານ	ປານ
ຕ	ຕອງ	ຕອງ	ຕ້ອງ	ຕອງ	ຕອງ

ຂ. ອັກສອນສູງ ປະກອບກັບສຣະ ຕັນສຽງໄດ້ ໓ ສຽງຄື: ສຽງ
 ສາມັນ ສຽງ ເອກ ສຽງ ໂທ. ດົວຢ່າງດັ່ງນີ້:

ອັກສອນສູງ	ສາມັນ	ເອກ	ໂທ
ຂ	ຂາ	ຂາ (ຫົວຂາ)	ຂັ (ຂັ້ນໃຫ້ດາຍ)
ສ	ສາ	ສາ (ສາເຫຼົ້າ)	ສັ (ສັ້ນເລືອດ)
ຖ	ຖານ	ຖານ (ຖານໄຟ)	ຖັນ (ຖັນດໍາ)
ຕ	ຕານ	ຕານ (ຕານໄປ)	ຕັນ (ຕັນກາງ)
ຜ	ຜາຍ	ຜາຍ (ຜາຍໃຕ້)	ຜັນ (ເສັ້ນຜາຍ)

ຫ ຫາມ ຫ່າມ (ຕົວຫ່າມ) ຫ້າມ (ຊາຫ້າມ)

໑. ອັກສອນດັ່ງ ປະກອບກັບສະຖະຕັ້ນສຽງໄດ້ ມ່ ສຽງຄື ສຽງສາ
ມັນ ສຽງເອກ, ສຽງ ໂທ, ຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້:

ອັກສອນດັ່ງ	ສາມັນ	ເອກ	ໂທ
ຄ	ຄາ	ຄ່າ (ຄ່າແພງ)	ຄ້າ (ຄ້າຂາຍ)
ງ	ງາ	ງ່າ (ງ່າໄມ້)	ງ້າ (ເງືອດ)
ຊ	ຊາ	ຊ່າ (ຊ່າລື)	ຊ້າ (ຊ້າໝາກ)
ທ	ທາງ	ທ່າງ (ຍູທ່າງ)	ທ້າງ (ປາກທ້າງ)
ນ	ນອງ	ນ່ອງ (ກະນ່ອງ)	ນ້ອງ (ນ້ອງສາວ)
ພ	ພນ	ພ່ນ (ພ່ນນໍ້າ)	ພ້ນ (ພ້ນໄປ)
ຟ	ຟອນ	ຟ່ອນ (ຟ່ອນເຂົ້າ)	ຟ້ອນ (ຟ້ອນລໍາ)
ມ	ມາມ	ມ່າມ (ຕ້າມ່າມ)	ມ້າມ (ສີມ້າມ)
ຍ	ຍາວ	ຍ່າວ (ແດກຍ່າວ)	ຍ້າວ (ໄຫຼຍ້າວ)
ອ	ອິນ	ອ່ິນ (ອິນຕອງ)	ອ້ິນ (ອິນສິນ)
ລ	ລິນ	ລ່ິນ (ໂຕລິນ)	ລ້ິນ (ລິນຮົວ)
ວ	ວິວ	ວ່ິວ (ໄປວ່ິວ)	ວ້ິວ (ເອົາວ້ິວ)
ຮ	ເຮືອ	ເຮື່ອ (ເຮືອງເຮືອ)	ເຮື້ອ (ນາເຮື້ອ)

ທຽບສຽງໃນອັກສອນ ມ່ ຫ້

໑. ສຽງທີ່ປະກອບດ້ວຍຕັ້ນນະອອດ --- ໃນພວກອັກສອນກາງ ແລະ

ອັກສອນສູງ ມີສຽງສເນີກັນ ຕົວຢ່າງ :

ອັກສອນກາງ

ອັກສອນສູງ

ກາ

ຂາ

ໄກ

ໄຂ

ຈາ

ຈັງ

ດ່າມ

ດາມ

ຕອນ

ຕອນ

ບ່າຍ

ບ່າຍ

ບ່ານ

ຫານ

໒. ສຽງທີ່ປະກອບດ້ວຍດັບມະຍຸດໃຫຍ່ --- ໃນໝວດອັກສອນຕ່ຳແລະ

ອັກສອນກາງ ມີສຽງສເນີກັນ ຕົວຢ່າງ :

ອັກສອນກາງ

ອັກສອນຕ່ຳ

ກ້າ

ຄ້າ

ເຈ້າ

ເຈົ້າ

ໄດ້

ໄທ້

ດ້າມ

ຮ້າມ

ບ້າມ

ລ້າມ

ອ້ອຍ

ອ້ອຍ

໓. ສຽງທີ່ປະກອບດ້ວຍດັບມະຍຸດນ້ອຍ --- ໃນໝວດອັກສອນຕ່ຳ ມີ

ສຽງຕ່ຳກັນກັບດັບມະຍຸດເອກ ໃນໝວດອັກສອນກາງ ແລະ ສູງ ຕົວຢ່າງ :

ອັກສອນກາງ

ອັກສອນສູງ

ອັກສອນຕ່ຳ

ກ່າ

ຂ່າ (ທົບຂ່າ)

ຄ່າ (ຂອງມີຄ່າ)

ປ່າ

ຫ່າ (ຫ່າຍົນ)

ຮ່າ (ສີຮ່າ)

ໄດ່

ໄຕ່ (ກິໄຕ່)

ໄພ່ (ໄພ່ພົນ)

ບອງ

ສອງ (ສ່ອງເບິ່ງ)

ຊອງ (ຊອງທາງ)

ບ່ານ

ຖ່ານ (ຖ່ານໄຟ)

ທ່ານ (ຂອງທ່ານ)

6. ສຽງທີ່ປະກອບດ້ວຍວັນນະຍຸດໂທ ກໍ່ ໃນໝວດອັກສອນສູງ ມີສຽງ ຕ່າງກັນກັບວັນນະຍຸດເອກ ໃນໝວດອັກສອນກາງ ແລະ ສູງ ດັ່ງນີ້:

ອັກສອນກາງ

ອັກສອນຕ່ຳ

ອັກສອນສູງ

ກ້າ

ຄ້າ

ຂ້າ

ເກ້າ

ເຕ້າ

ເຊ້າ

ບ້າ

ພ້າ

ຜ້າ

ບ້ານ

ຮ້ານ

ຫ້ານ (ຂາຫ້ານ)

ດ້ອງ

ຊ້ອງ

ສ້ອງ (ລົງສ້ອງ)

ບົດສຶກສາທີ 6

໑. ຖ້າສຣະພອນຊນະ ອັງຂຽນໃຫ້ຖືກຕາມສຽງເວົ້າບໍ່ໄດ້ເພື່ອນຈະ ດ້ອງໃຊ້ອັກສອນໝວດໃດເຂົ້າປະກອບອີກ ຈຶ່ງຈະໄດ້ສຽງຖືກຕ້ອງ?

6. ສຽງທີ່ປະກອບດ້ວຍວັນນະຍຸດເອກ --- ໃນໝວດອັກ ສອນ ສູງ ແລະ ອັກສອນຕ່ຳຕ່າງກັນຫຼືບໍ່? ຈຶ່ງປຽບທຽບມາເບິ່ງ?

ຕອ ທ ປ ຍ ສ ມ ງ ລ ງ ບ ສ ດ ຢູ່ຂ້າງໜ້າມັນ ແມ່ນພອນຊນະນາ ຫຼືອີກ
ສອນນາ.

ພອນຊນະນາມັນ ຈັດເປັນ ໓ ຫອດຄື:

໑. ພອນຊນະປະສົມ, ໒. ພອນຊນະຄອບ, ໓. ພອນຊນະຈາງ.

໑. ພອນຊນະປະສົມ ແມ່ນພອນຊນະ ໒ ຕົວທີ່ຢູ່ດົນພ້ອມ ຕົວຢູ່ໜ້າ
ແມ່ນຕົວ ທ ປະສົມກັບພອນຊນະ ງ ອ ນ ມ ສ ລ ວ ແລ້ວອອກສຽງ
ເປັນພອນຊນະຕົວໜຶ່ງໃນຈຳພວກອັກສອນສຽງ ດັ່ງນີ້:

ທ	ປະສົມ	ງ	ເປັນ	ຫງ	ຕົວຢ່າງ	ເຫງາ
ຫ	"	ອ	"	ຫງ	"	ຫງ້າ
ຫ	"	ນ	"	ໝ	"	ໝາ
ຫ	"	ມ	"	ໝ	"	ໝາ
ຫ	"	ສ	"	ຫສ	"	ກະຫສີ
ຫ	"	ລ	"	ຫລ	"	ຫລ້າ
ຫ	"	ວ	"	ຫວ	"	ຫວານ

ຫງອເຫງ ໑- ອັກສອນຕໍ່ ກ ຕົວທີ່ປະກອບກັບຕົວ ທ ມີຈະຂຽນ
ສຽງກັນໄປກໍໄດ້. ວິທີນີ້ເທັມວ່າສະດວກໃນການພິມ.

ຫງ ຫນ ຫມ ຫຍ ຫລ ຫວ, ຕົວຢ່າງ ຫນາ ຫມາ ຫລາ ອະນຸຍາດ
ໃຫ້ໃຊ້ໃນການພິມ:

໒. ພອນຊນະ ຫ ບໍ່ອອກສຽງພາງແຕ່ຈາງຕົວທີ່ ໒ ໃຫ້ເປັນສຽງສູງ

໒. ພອນຊນະຄອບ ແມ່ນພອນຊນະທີ່ອ່ານອອກສຽງພ້ອມກັນທັງ ໒

ຕົວ ດັ່ງນີ້:

5	ຄວບ	ດັ່ງ	ພຣະ	ຄຸນ
໐	"	"	ຂວາ	ກວາງ

ສາຍເຫດ.- ພັນຊນະທີ່ໃຊ້ຄວບໄດ້ແມ່ນຕົວ ອ ວ ໃນຄຳລາວ.

ບ- ພັນຊນະ ແມ່ນພັນຊນະດັບພອງ ໒ ຕົວ ທີ່ອາບອອກສຽງ ເປັນສອງພອງ, ພອງພ້າອອກສຽງ ອະ ແຕ່ບໍ່ຊຽນສະ ຂະ ໄ້ນນໍ ພັນຊນະຕົວຢູ່ຫຼັງອອກສຽງຕາມສະຖານະທີ່ປະກອບຢູ່.

ກ. ພັນຊນະຕົວພ້າມັດອງແມ່ນອັກສອນສຽງ ອັກສອນກາງ ຫຼື ອັກສອນຕໍ່ ແລະ ຕົວນໍ້າຫຼັງຕ້ອງແມ່ນວັກສອນຕໍ່ກຸ ຕົວນີ້ຄື ງ ອ ນ ມ ອ ລ ວ. ຕົວຢ່າງ :

ຂແນງ	ອາບວ່າ	ຂະແໜງ
ສມາມ	"	ສະໜາມ
ຖແລງ	"	ຖະແຫຼງ
ຕອາ	"	ຕະຫຼາ
ຜຕັ່ງ	"	ຜະຫຕັ່ງ
ສັກຮາດ	"	ສັກກະທຣາດ
ຈອິດ	"	ຈະຫອິດ
ຕລາດ	"	ຕະຫຼາດ
ປໂຍດ	"	ປະໂຫຼດ
ອເນກ	"	ອະເໝກ

ຂ. ຖ້າຕົວນໍ້າຫຼັງບໍ່ແມ່ນອັກສອນຕໍ່ ກຸ ຕົວນີ້ກໍ່ຄື ຫຼືອັກສອນຕໍ່ ສອງ ຕົວນີ້ກໍ່ຄື ຄຽງເປັນສຽງອັກສອນຕໍ່ຢູ່ຕາມເລີ່ມ ແຕ່ເປັນຮູບພັນຊນະ ທີ່ສັບ

ນີ້:

ພຍາ	ອ່ານວ່າ	ພະຍາ
ຄະນະ	"	ຄະນະ
ຊນະ	"	ຊະນະ

ຕົວສະກົດ. ຕົວສະກົດ ແມ່ນພັນຊນະຕົວຢູ່ທ້າຍພຍາ ແລະປີ້

ານກັບສະຕົວໃດຕົວນຶ່ງເລີຍ.

ກາກ ກາງ ກວນ ກິມ ກຸມ ນາຍ, ຕົວ ກ ງ ຮ ມ ອ ທີ່ຢູ່

າຍແມ່ນຕົວສະກົດ. ຕົວສະກົດນັ້ນມີດັ່ງນີ້:

ກ. ຕົວສະກົດທັມມະດາ. ຕົວສະກົດທັມມະດານີ ໔ ຕົວຄື:

ກ ງ ດ ມ ບ ມ ອ ວ. ຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້:

ກັກ ກັງ ກັນ ກັບ ການ ກາຍ ກາວ

ຂ. ຕົວສະກົດພິເສດ. ຕົວສະກົດພິເສດ ແມ່ນພັນຊນະຕົວອື່ນ

ທີ່ໃຊ້ສະກົດແທນຕົວສະກົດທັມມະດາໄດ້ຄື:

ຕົວ ຂ ຄ	ແທນ ກ.
ຕົວ ຈ ສ ຊ ດ ດ ທ	ແທນ ດ.
ຕົວ ຮ ລ	ແທນ ມ.
ຕົວ ປ ພ ຟ	ແທນ ບ.

ຕົວສະກົດພິເສດນີ້ ໃຫ້ໃຊ້ໄດ້ແຕ່ຢູ່ໃນກາງຄຳ ດັ່ງນີ້:

ຕົວ ຊ ທ	ສຸຂນິທຍາ	ອ່ານວ່າ	ສຸຂນະນິທະຍາ
ຕົວ ຄ ຊ	ຕັກຄາຊທອ	"	ຕັກຄະອາວຊະທອ
	ກິດກາມ	"	ກິດກະກາມ

ດົວ ສ	ປະເທດສາວ	ອານວ່າ	ປະເທດສະຫວາດ
ດົວ ດ ພ	ຈິດວິທຍາ	"	ຈິດວະວິທະຍາ
ດົວ ດ	ອັດທະຍາ	"	ອັດທະຍາ
ດົວ ຄ	ສັບສົນ	"	ສະຫວັນສະສົນ
ດົວ ລ	ພາບລຸນ	"	ພາບລະລຸນ
ດົວ ປ	ບາບປັນ	"	ບາບປະປັນ
ດົວ ພ	ທິພະລິນ	"	ທິພະລິນ
ດົວ ຟ	ອັທຕະຍາ	"	ອັທຕະຍາ

ຂງຍເຫຼ ໑. ດົວສະກົດທີ່ຢູ່ໃນກາງຄໍ ດັ່ງກ່າວໃນຂໍ້ ນີ້ນັບ ເປັນດົວສະກົດຂອງພຍາງຜ້າ ແລະ ເປັນພຍັນຊນະດັນຂອງພຍາງຜ້າ ແຕ່ເປັນພຍາງທີ່ອອກສຽງ ອຊ ສເນີ ດັ່ງນີ້:

ອັກສາຊຸທ	ອານວ່າ	ອັກສະຫວາດຊະທູ
ຈິດວິທຍາ	"	ຈິດວະວິທະຍາ
	າລາ	

ດົວ ຄ ດ ແລະ ຊ ພ ທີ່ຢູ່ໃນກາງຄໍເປັນດົວສະກົດຂອງ ພຍາງ ຜ້າ ແລະ ເປັນພຍັນຊນະດັນພຍາງຜ້າ ຊຶ່ງອອກສຽງ ອຊ ສເນີ.

໒. ພຍັນຊນະດົວໃນທີ່ນີ້ຮອບສະຢູ່ນໍ ໃຊ້ເປັນດົວສະກົດບໍ່ໄດ້ ດົວ ຢ່າງ: ປັຈບັນ ອານວ່າ ປັດຈບັນບໍ່ໄດ້ ເພາະດົວ ຈ ນີ້ສະ ກ ຢູ່ ນໍ້າແລ້ວໃຊ້ເປັນດົວສະກົດພຍາງຜ້າບໍ່ໄດ້.

ວິທີໃຊ້ສະ

໑. ສອຊ ໃຊ້ສໍານັບຂງບປະກອບກັບພຍັນຊນະດັນພຍາງ ເສື້ອໃຫ້

ອ່ານອອກສຽງ ໄດ້. ສະສະທັງໝົດເນື້ອປະກອບກັບພື້ນຊຸມຂະແລັດນັ້ນລາງ

ສະສະກິ່ຢູ່ໜ້າ ລາງສະສະກິ່ຢູ່ຫຼັງ ແລະຢູ່ລຸ່ມຢູ່ເທິງກິ່ນີ ດັ່ງນີ້:

ກ. ຈຳພວກຢູ່ໜ້າແມ່ນສະ ດ x ດ x ໂ x ໂ x ໂ x.

ຂ. " ຢູ່ຫຼັງ " x ຂ x ວ x ອ x ວ x x

ຄ. ຈຳພວກຢູ່ເທິງແມ່ນສະ ສ x ສ x ອ x ອ x ອ x ອ x

ງ. " ຢູ່ລຸ່ມ " x x

໒. ສະສະທັງໝົດ ປະກອບກັບພື້ນຊຸມຂະດັ້ນພອາງສເນີ ດັ່ງນີ້:

ພ ເພ ປີ ເດືອນ ເວລາ າລາ

໓. ດັ່ງຫາກແມ່ນ ອັກສອນນຳ ສະນັ້ນປະກອບກັບ ພື້ນຊຸມຂະ

ດັວທີ່ ໒ ດັ່ງນີ້:

ຕຢາ ຂນາມ ສເນີ ຂວາ ຄວາຍ ຂວານ ຂມອງ ສນາມ າລາ

໔. ສະສະ ຂຂ ນິຕິທິໃຊ້ດັ່ງນີ້:

ກ. ດັ່ງເປັນຄຳຈຳພວກອັກສອນຈູງ ແລະຄຳທີ່ໃຊ້ເປັນຕົວສະກົດ

ພິເສດເຊິ່ງຢູ່ກາງຄຳ ບໍ່ໃຫ້ຂຽນສູ່ສະສະ ຂຂ ໄວ້ນຳແຕ່ໃຫ້ອ່ານອອກ

ສຽງ ຂຂ ໄດ້ດັ່ງນີ້:

ຕຢາ	ອ່ານວ່າ	ຕະຫຼາ
ສມອນ	"	ສະທອນ
ສນາມ	"	ສະຫານ
ພອາບາດ	"	ພະອາບາດ
ປີພອາ	"	ປິດພະອາ
	"	ສຸກຂະພາບ

ອິສະວະສະ	ເປັນ	ໄອສວນ
ເຕບິວະກະ	"	ໄອບິລາ
ໄອສວັອກະ	"	ໄອສວັນ

ຂ. ຄຳທີ່ມາຈາກສອຂ ແ ມີຕົວ ຍ ຢູ່ຫຼັງຄື:

ອະສັງເຂຍອະ	ເປັນ	ອະສັງໄຂ
ອະທິປະເຂຍອະ	"	ອະທິປະໄຂ

ກ. ສອຂ ຂໍ ໃຊ້ໃນຄຳລາວທັງໝົດ ດັ່ງນີ້:

ກຳມີ ທຳງາຍ ພິລາ ດຳເຂົ້າ ດັກນັ້ ປັ້ໄມ້ ດຳຊັ້ ເປັນຕົ້ນ
 ນອກນັ້ນກໍໃຊ້ແທນ ັ້ມ ເມື່ອຢູ່ປາຍຄຳ (ເບິ່ງຕົວຢ່າງໃນຂໍ້ ໒ ວັກ ໑)

ວິທີໃຊ້ວັນນະຍຸດ

ວັນນະຍຸດ ຂ ັ ອ ັ ອ ັ ດັ່ງກ່າວມາໃນໝວດທີ່ ໓ ແຫ່ງປົດທີ່ ໒
 ນັ້ນ ໃຊ້ສຳລັບປຸງມຸງງາໃນເມື່ອສຳມຸງງາຄຳເວົ້າ ຫາກຕ່າງຈາກສຸງ
 ຂອງສອຂແລະພັນນະເດີມ. ວັນນະຍຸດນັ້ນລາງຕົວກໍໃຊ້ໄດ້ທົ່ວໄປ ໃນ
 ອັກສອນພາສາລາວ ລາງຕົວໃຊ້ໄດ້ຈຳເພາະອັກສອນບາງໝວດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

໑. ຄຳພຽງເປັນ - ໃນໝວດອັກສອນກາງ ໃຊ້ວັນນະຍຸດ ປະກອບ

ໄດ້ທຸກຮູບດັ່ງນີ້:

ກາ	ກາ	ກັ	ກ້	ກ່
ບາ	ບາ	ບັ	ບ້	ບ່
ດາ	ດາ	ດັ	ດ້	ດ່
ກາງ	ກາງ	ກັງ	ກັ້ງ	ກັ່ງ
ກາຍ	ກາຍ	ກັຍ	ກັ້ຍ	ກັ່ຍ

ອັກສອນສູງ

ອັກສອນຕ່ຳ

ຂາ ຂ່າ ຂ້າ
 ຂາງ ຂ່າງ ຂ້າງ
 ຂາມ ຂ່າມ ຂ້າມ
 ຂາຍ ຂ່າຍ ຂ້າຍ
 ຂາວ ຂ່າວ ຂ້າວ

ຄາ ຄ່າ ຄ້າ
 ຄາມ ຄ່າມ ຄ້າມ
 ຄາຍ ຄ່າຍ ຄ້າຍ
 ຄາວ ຄ່າວ ຄ້າວ

໒. ຄຳພາງຕາຍ ໃນໝວດອັກສອນສູງ ແລະ ອັກສອນຕ່ຳ ໃຊ້ບັນ
 ນະຍອດປະກອບບໍ່ໄດ້.

ອົງປະກອບທີ່ ໕

- ໑. ພອ້ມຊນະນິທຳທີ່ຈັກຢ່າງ, ອັນໃດແດ່?
- ໒. ພອ້ມຊນະວັນພາງ ແບ່ງເປັນຈັກຢ່າງ? ຈົ່ງຫາຕົວຢ່າງມາປະກອບ.
- ໓. ອັກສອນມຳ ແບ່ງເປັນຢ່າງໃດແດ່? ຈົ່ງຫາຕົວຢ່າງມາເບິ່ງ.
- ໔. ຕົວສະກົດນີ້ຈັກພວກ? ແລະພອ້ມຊນະຕົວໃດແດ່ ທີ່ໃຊ້ເປັນຕົວສະກົດ
ໄດ້?
- ໕. ຕົວສະກົດທີ່ຢູ່ໃນກາງຄຳ ນິທຳທີ່ຢ່າງໃດແດ່? ຈົ່ງຫາຕົວຢ່າງ.
- ໖. ສອະນິທຳທີ່ຢ່າງໃດ?
- ໗. ສອະທີ່ປະກອບກັບພອ້ມຊນະແລ້ວ ໃຊ້ຕົວສະກົດບໍ່ໄດ້ນັ້ນແມ່ນສອະໃດ?
- ໘. ວັນນະຍອດນີ້ປະໂຫຍດຢ່າງໃດ? ແລະວັນນະຍອດທັງໝົດນັ້ນ ໃຊ້ປະກອບກັບ
ພອ້ມຊນະ ໄດ້ທຸກໆສະນິກັນບໍ່?
- ໙. ຄຳພາງຕາຍ ໃນໝວດອັກສອນກາງ ປະກອບວັນນະຍອດຕົວໃດແດ່ ?
ຈົ່ງຫາຕົວຢ່າງມາເບິ່ງ.

ຂ	ເປັນ	ຂ	ດັ່ງ	ຊະນະ	ເປັນ	ຊນ
ຂ	"	ຂາຂ	"	ສັງຄະຫະ	"	ສັງຄະຫະ
ຂ	"	ຂອຂ	"	ນະຄະຣະ	"	ນະຄອນ
ຂ	"	ຂໍ	"	ອະນາດ	"	ອໍານາດ
ຂ	"	ເຂົາ	"	ສະຣະນີ	"	ເສົາຣະນີ

໓. ສອຂ ຮບໄນ້ ຂ ເປັນອິດິດສະກິດ ແປງເປັນ ຂາ ຂ ເຂ້

ຂໍ ກິໄດ້ ຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້:

ຂ	ເປັນ	ຂາ	ດັ່ງ	ສັດຕາ	ເປັນ	ສາດຕາ
ຂ	"	ຂາ	"	ຕິມວັນ	"	ຕິມວານ
ຂ	"	ຂ	"	ນັງຄະລະ	"	ນງຄນ
ຂ	"	ເຂ້ຂ	"	ປັນຈາລະ	"	ເປັງຈານ
ຂ	"	ເຂ້ຂ	"	ນັນຈະ	"	ເນັງ
ຂ	"	ເຂ້ຂ	"	ວັຊຣະ	"	ເວັດ

໔. ສອຂ ຂີ ຂີ ແປງເປັນ ຂ ຂີ ເຂັງ ແລະ ໄຂ ກິໄດ້ຕົວ

ຢ່າງດັ່ງນີ້:

ຂີ	ເປັນ	ຂ	ດັ່ງ	ສິລາ	ເປັນ	ເສລາ
ຂີ	"	ຂ	"	ພິວານ	"	ເພວານ
ຂີ	"	ຂີ	"	ສິກສາ	"	ສິກສາ
ຂີ	"	ຂີ	"	ຫຼິງສາ	"	ຫຼິງສາ
ຂີ	"	ເຂັງ	"	ສິຣະ	"	ສງນ
ຂີ	"	ເຂັງ	"	ທິຣະຄາ	"	ເທັງຣະຄາ

ສວນຮູບ ໂຂ ມີ້ນເອົາໄວ້ດັ່ງນີ້:

ໂຂຂ ວ ເປັນ ໂຍ້ວ

ໂຂຂ ອ " ໂອ້ວ

໔. ສຸຂະ ໂຂ ຢູ່ກັບຕົວ ອ ແປງເປັນຕົວ ວ ຖ້າຢູ່ກັບຕົວອື່ນແປງ

ເປັນສຸຂະ ເຂົາ ຫຼື ຈົ ໄວ້ດັ່ງນີ້:

ໂຂ ເປັນ ວ ຕົ້ ໂອສາມ ເປັນ ອະວະສາມ

ໂຂ " ເຂົາ " ໂມລີ " ເມົາລີ

ໂຂ " ເຂົາ " ໂພຊນະ " ເທົາຊນະ

ໂຂ " ຈົ " ໂຈ " ຈົ

໖. ສຸຂະ ເຂງຂ ກ. ຖ້າມີຕົວສະກົດເອົາຮູບ ເຂົາ ອອກເອົາຕົວ

ອ ແທນ ແລ້ວເອົາຮູບ ຂຂ ເປັນ, ຂຂ ດັ່ງນີ້:

ເກາະ ຂ ກ ເປັນ ກ້ອກ

ເລາະ ຂ ນ " ອ້ອນ

ເກາະ ຂ ງ " ກ້ອງ (ກ້ອງກອນ)

໘. ຖ້າປະກອບກັບຕົວ ກ ໃສ່ວັນນະຍຸດ ຂ ຄື ເກາະ ໃຫ້ລົບ ຮູບ

ສຸຂະ ອອກຕົວແລ້ວໃສ່ຮູບ ຂ ແທນດັ່ງນີ້:

ເກາະ ເປັນ ກິ ແລະມີຄຳດຽວທີ່ນີ້.

໑. ສຸຂະ ຂ ຖ້າມີຕົວສະກົດເອົາ ຂ ອອກ ແລ້ວເອົາຕົວ ອ ແທນ

ດັ່ງນີ້:

ກິ ຂ ກ ເປັນ ກອກ

ຂິ ຂ ນ " ຂອນ

ກິ x ງ ເປັນ ກອງ

໙. ສອຂ ເຂ້ງຂ ເຂ້ງ ຖ້າມີຕົວສອຂກົດໃຫ້ໃສ່ໄຮດຮູບ x ງ x

ດັ່ງນີ້:

- ກ. ເຂ້ງຂ = ເຂ້ງຂ x ບ ເປັນ ຂ້ງນ
- = ເກ້ງຂ x ງ " ກິ່ງງ
- ຂ. ເຂ້ງ = ເກ້ງ x ບ " ກງນ
- = ເສ້ງ x ງ " ສງງ

໑໐. ສອຂ ຂອຂ ຂອ ຖ້າມີຕົວສອຂກົດອອາຮູບ ຂ x ອອກ ຈົ່ງ

ໄວ້ໄຮດຮູບ ວ ດັ່ງນີ້:

- ກ. ຂອຂ = ກອຂ x ງ ເປັນ ກ້ອງ
- = ຄອຂ x ບ " ຄ້ວນ
- = ຂວຂ x ບ " ຂ້ວນ
- ຂ. ຂອ = ກອ x ບ " ກວນ
- = ຄອ x ບ " ຄວນ
- = ບອ x ບ " ບວນ

ຂ. ກາບຮຽງພັບຄຸນຂ

໑. ຕົວ ກ ຮຽງເປັນ ຂ ຫຼື ວ ດ ກໍໄດ້-ຕົວຢ່າງ:

- ເປັນ ຂ : ສັງກາມ ເປັນ ສັງຂາມ
- " ຂ : ກາບ " ຂາບ ອາງ
- " ວ ວ : ພິຈິກ " ພິຈິວ
- " ດ : ແກ " ແດ

໒. ຕົວ ດ ແລະ ຕ ແປງເປັນ ນ ໄດ້. ຕົວຢ່າງ :

ດາວຕີ	ເປັນ	ນາວຕີ
ປະຕິທິນ	"	ປະປິນທິນ

໓. ຕົວ ດ ແປງເປັນ ກ ແລະ ດ ຫຼື ດ ກໍໄດ້. ຕົວຢ່າງ :

ເປັນ	ກ	ນາດຕາ	ເປັນ	ນາດກາ
"	ກ	ລາບຕາ	"	ລາບກາ
"	ກ	ປີກຕອງ	"	ປີກກອງ
"	ດ	ປິຕາ	"	ປິດາ
"	ດ	ນາຕາ	"	ນາດາ
"	ດ	ນາດາ	"	ນາດາ
"	ດ	ຕາຕາ	"	ຕາຕາ
"	ດ	ອາມແຕ	"	ອາມແຕ

໔. ຕົວ ທ ແປງເປັນ ຕ ກໍໄດ້. ຕົວຢ່າງ :

ອິນທາ	ເປັນ	ອິນຕາ	ຯລາ
-------	------	-------	-----

໕. ຕົວ ນ ແປງເປັນ ງ ໄດ້ຈຳເພາະຄຳທີ່ໃຊ້ຕົວ ນ ສະກົດ

ແລະມີຕົວ ຈ ຊ ອ ຕາມຫຼັງ ໃນຄຳປາລີດັ່ງນີ້:

ປັນຈາລະ	ເປັນ	ເປັງຈານ
ປັນຊະລະ	"	ເປັງຊອນ
ນັນຈະ	"	ເນັງ
ປັນຈະ	"	ເປັງ
ກັນຍາ	"	ເກັງຍາ

ອັນໃບ ເປັນ ເຮັງໃບ ງາໆ

໔. ຈົ່ງ ບ ແປງເປັນ ບ ແລະ ຕ ກິໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ເປັນ	ບ	ດັ່ງ	ປາສະນີ	ເປັນ	ປາສະນີ
"	ບ	"	ປິດາ	"	ປິດາ
"	ບ	"	ປະວະສະ	"	ບໍວອນ ງາໆ
"	ຕ	"	ປາສາດ	"	ຕາສາດ
"	ຕ	"	ໂປດ	"	ໂຕດ
"	ຕ	"	ປຍາ	"	ຕຍາ
"	ຕ	"	ປານກາງ	"	ຕ້ານກາງ
"	ຕ	"	ປາບ	"	ຕາບ ງາໆ

໗. ຈົ່ງ ວ ແປງເປັນ ພ ກິໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ເທວີ	ເປັນ	ເທວີ
ວາປິຊະ	"	ພາປິດ ງາໆ

໘. ແປງ ອະທິ ເປັນ ປິ ໄດ້ ຈົ່ງຢ່າງ:

ອະທິປາຍະ	ເປັນ	ອະປິປາຍາໆ
----------	------	-----------

ບົດສຶກສາທີ ໔

- ໑. ຈົ່ງອັກສອນທັງ ໓ ຫວດຄື ສອກ ພັນຊນະ ແລະ ວັນນະຍຸດນັ້ນຫວດ ໃນແປງໄດ້ ແລະ ຫວດໃດແປງບໍ່ໄດ້?
- ໒. ສອກທີ່ແປງໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນສອກໃດແດ່? ຫາຈົ່ງຢ່າງນຳຢ່າງລະນຶ່ງຄຳ.
- ໓. ພັນຊນະທີ່ປ່ຽນແປງໄດ້ ແມ່ນຈົ່ງໃດແດ່? ຫາຈົ່ງຢ່າງນຳເບິ່ງ.
- ໔. ຈົ່ງ ບ ທີ່ແປງເປັນ ງ ໄດ້ນັ້ນ ມີຊື່ກຢ່າງໃດ?

ມຸ
ບົດທີ ໑

ສາທິ

ສາທິ ແມ່ນວິທີເຮົາຄຳສອງຄຳຕໍ່ກັນໃຫ້ເປັນຄຳນຶ່ງ ເພື່ອຈັດອັກສອນໃຫ້ສັ້ນເຂົ້າ ແລະ ໃຫ້ຄຳເຮົາຄ່ອງດ້ວຍ. ຄຳທີ່ຈະຕໍ່ກັນໄດ້ບັນແມ່ນຄຳພ້າທີ່ມີພາຍຫ້າຍເປັນສອນ ແລະ ຄຳຫຼັງທີ່ມີພາຍຫ້າ ເປັນສອນ (ສອນຫ້າຍຂອງຄຳພ້າ ເອີ້ນວ່າສອນພ້າ ສອນພ້າຂອງຄຳ ຫຼັງ ເອີ້ນວ່າສອນຫຼັງ) ມີຫຼັກດັ່ງນີ້:

໑. ສອນພ້າແມ່ນ x ະ ຫຼື x າ ວ. ຕໍ່ກັບສອນຫຼັງ ທີ່ແມ່ນ x ະ ຫຼື x າ ກິເປັນ x າ ຕົວໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

ສອນ	x	ອະພິບາຍ	ເປັນ	ສອນພິບາຍ
ມະຫາ	x	ອາມິສົງ	"	ມະຫາມິສົງ
ເສອະກະ	x	ອາມາດ	"	ເສອະກາມາດ າລາ

໒. ຄຳສອນຫຼັງແມ່ນ ັx ແລະ ມີຕົວສະກົດໂສມເຂົ້າກັນ ເປັນ ັx ຕົວໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

ມະຫາ	x	ອັສຈັນ	ເປັນ	ມະຫັສຈັນ
ມະຫາ	x	ອັນຕະ	"	ມະຫັມຕະ
ອິທະ	x	ອັນຕະອະ	"	ອິທັມຕະອະ

໓. ຄຳສອນຫຼັງແມ່ນ ັ ຫຼື ັ ໂສມເຂົ້າກັນເປັນ ັ ຫຼື ັ ຄ ະ ກິໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ມະອະ	x	ອິມທະ	ເປັນ	ມະອິມທະ
ຊະມະ	x	ອິມທະ	"	ຊະມິມທະ

ອຸດສະ	x	ອິສານ	ເປັນ	ອຸດອິສານ
ມະຫາ	x	ອິສິ	"	ມະເຫສິ
ມະສະ	x	ອິສວນ	"	ມະເສສວນ

໒. ດ້າສອະຫຼ້າຜຸມ ະ x ໂສມເຂົ້າກັນເປັນ ະ x ະ ຫຼື ໂ x ກໍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ເອກະ	x	ອຸດສະ	ເປັນ	ເອກອຸດສະ
ອາຊ	x	ອຸປຸດັມ	"	ອາຊອຸປະດັມ
ມະອະ	x	ອຸບາອ	"	ມະໂອບາອ ໑໖໑

໒. ດ້າສອະຫຼ້າຜຸມ ະ x ໂສມເຂົ້າກັນເປັນ ະ x ຜົວງວດັ່ງນີ້:

ເອກະ	x	ອມະ	ເປັນ	ເອກອມະ
------	---	-----	------	--------

໔. ດ້າສອະຫຼ້າຜຸມ ະ x ໂ x ຫຼື ເຂົາ ໂສມເຂົ້າກັນເປັນ ະ x ໂ x ໂ x ຫຼື ເຂົາ ຕາມສອະດັ່ງນີ້:

ໂພສະ	x	ໂອສັວນ	ເປັນ	ໂພໂອສັວນ
ມະຫາ	x	ໂອລານ	"	ມະໂຫລານ
ມະຫາ	x	ເອອາວັນ	"	ມະເຫອອາວັນ

໑. ອສະຫຼ້າຜຸມ ະ ຫຼື ະ ໑. ດ້າສອະຫຼ້າຜຸມ ະ ຫຼື ະ

ກໍໂສມເຂົ້າກັນເປັນ ະ ຫຼື ະ ຜົວໃດຜົວໜຶ່ງ ແຕ່ດ້າສອະຫຼ້າມີຜົວສະກົດ ຜ້ອງໃຫ້ເປັນ ະ ຢ່າງວງວ ດັ່ງນີ້:

ນນີ	x	ອິນທະ	ເປັນ	ນນິນທະ
ພິສະນີ	x	ອິນທະ	"	ພິສະນິນທະ
ໂກສິ	x	ອິນທະ	"	ໂກສິນທະ

6. ຖ້າສະຫຼັງແນ່ນສະຂຶ້ນ ນອກຈາກ ມີ ມີ ແລ້ວ ໃຫ້ແປງ
ສະຫ້າຄື ມີ ມີ ນັ້ນເປັນຕົວ ອ ເມື່ອແປງແລ້ວ ຖ້າມີຕົວໜັງສືຕົວດຽວ
ກັນລຽນກັນຢູ່ສອງຕົວ ໃຫ້ເອົາອອກຕົວນຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

ອັດຕິ		ເປັນ	ອັດຕະ
ອັຄສິ		"	ອັຄສະ
ສາມັຄສິ		"	ສາມັຄສະ
ມະຕິ		"	ມັດຕະ

ເມື່ອແປງດັ່ງນີ້ແລ້ວ ກໍເອົາຕົວເຂົ້າກັບສະຂຶ້ນໆ ດັ່ງດຽວກັນ ກັບ
ສະ x ະ x າ ພິກາວແລ້ວໃນຂັ້ນ ກ ດັ່ງນີ້:

ມະຕິ	x ອະທິບາຍ	ເປັນ	ມັດຍາທິບາຍ
ອັດຕິ	x ໂອພາດ	"	ອັດໂອພາດ
ອັຄສິ	x ອາຄາຍ	"	ອັຄສາຄາຍ
ສາມັຄສິ	x ອາຈາຍ	"	ສາມັຄສາຈາຍ

ຄ. ສະຫ້າແນ່ນ x ຫຼື x ະ ວ. ຖ້າສະຫຼັງແນ່ນ x x ກິ

ໂຮມເຂົ້າກັນເປັນ x ຫຼື x ະ ດັ່ງນີ້:

ຄອ ະ ະ	x ອປະເທດ	ເປັນ	ຄອປະເທດ ະ ະ
ຄອ ະ ະ	x ອປ ຖັນ	"	ຄອປະຖັນ ະ ະ າວາ

6. ຖ້າສະຫຼັງແນ່ນສະຂຶ້ນ ນອກຈາກ x x ໃຫ້ແປງ x x

ຂ້າງໜ້າເປັນຕົວ ວ ແລ້ວຕົວເຂົ້າກັບສະຂຶ້ນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

ທະນ ະ	x ອາຄົມ	ເປັນ	ທັນວາຄົມ
ສິນທ ະ	x ອາຈານ	"	ສິນທວາຈານ

ແບບສຶກສາທີ ໗

໑. ສົນທິ ແມ່ນຫຍັງ? ແລະ ຄຳທີ່ຈະສົນທິກັບໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນຄຳທີ່
ລັກສນະຢ່າງໃດ?

໒. ຈົ່ງສົນທິຄຳຕໍ່ໄປນີ້:

ສຶກສາ	x	ອະທິການ
ຈິດຕະ	x	ອານຸພາບ
ສລກະ	x	ອາກຸຂະ
ມະຫາ	x	ອັນຕະສາຍ
ທິດະ	x	ອຸປະເທດ

໓. ຈົ່ງແຍກຄຳສົນທິຕໍ່ໄປນີ້ ອອກເປັນຄົນລະຄຳ:

ໂຄສະນາການ	ໂທສານໂທດ
ພລານຸກຳ	ໄຊຍະເສດຖາທິຣາດ
ນາວິກະ ໂຍທິນ	ອັດຕິນ
ຈະລາຈົນ	ເວດສັນດອນ
ພຸດທັງກນ	ປະຊາທິປະໄຕ
ປະທານອຸທິປິດີ	

ອົງທີ ໒

ເລື່ອງສາຍກຳກັບອັກສອນ

໑. ໄມ້ສບນີ້ (໗) ຮຽກວ່າ ຂະມະກາມ ຫຼື ຊຳຄວາມ ສຳລັບ
ຂຽນໄວ້ທ້າຍຄຳ ເພື່ອໃຫ້ວ່າຊຳສ່ອງເພື່ອ ດັ່ງນີ້:

ໄປໄວ໑ ອ່ານວ່າ ໄປໄວໄວ

ຢ່າງຊ້າໆ

ສ່ວນວ່າ

ຢ່າງຊ້າໆ

໒. ຮູບນີ້ (") ສຽກວ່າ ລຸຂ ສຳລັບໃຊ້ແທນຖ້ອຍຄຳທີ່ກົມ ດົງ

ຢ່າງ : ນ້ຳດົງນີ້ ຄາກ ໕໐໐ ກີບ

ຄວາຍ " " ໕໐໐ "

ໝ " " ໓໐໐ "

໓. ຮູບນີ້ (໗໑) ສຽກວ່າ ເກງຂລຂ ສຳລັບໝາຍວ່າ ຍັງມີຂີ້

ຄວາມສືບໆຕໍ່ໄປ ດົງຢ່າງ :

ປາທີ່ຂ້ອຍຮັກຄື ປາດູກ ປາຄໍ້ ປາເຂັ້ງ ໗໑

ບົດທີ ໙

ເຄື່ອງໝາຍວັກ

ຮູບນີ້	ສຽກວ່າ	ເນັດ
"	"	໑໐
"	"	໑໐ເນັດ
"	"	ສອງເນັດ
"	"	ຂຶ້ນຕໍ່
"	"	ໝາຍກ້ອງ
"	"	ເນັດລະ
"	"	ໝາຍດາມ
"	"	ໝາຍອັດສະຈັນ
"	"	ເລັບຊ້ອນ
"	"	ອົງເລັບ

ຢ່າງ: ວິທີປຶກສາຂອງຕາມລະບຽບປະຊາທິປະໄຕນັ້ນເປັນສ່ວນສຳຄັນທີ່ສຸດ
ປະຊາຊົນພົວເມືອງຈະສຶກສາໃຫ້ຮູ້ນັ້ນ ແມ່ນກົດໝາຍຄົດໝັ້ນຂຽນ າລາ

໗. ເມັດລະ (....) ນີ້ ສຳລັບຂຽນໝາຍໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຍັງມີຄວາມ
ຊື່ນທີ່ຈະເວົ້າສຶກຄົ້ນໄປ. ດັ່ງຢ່າງ: ການປະຕິບັດຕົນໃຫ້ເປັນພົວເມືອງດີ
ຂອງຊາດນັ້ນ ດັ່ງເປັນຄົນດັ່ງຢູ່ໃນສິນທັມອັນດີ ມີຄວາມປະພຶດ ສຽບ
ຮ້ອນ.....

໘. ໝາຍດາມ (?) ນີ້ ສຳລັບຂຽນໄວ້ສຸດທ້າຍປາຍໂອກ ທີ່ເປັນຄຳ
ດາມ. ດັ່ງຢ່າງ: ເຈົ້າສາມາດທຳໃຫ້ປຶກສາຂອງຂ້ອຍມີດສຽງໄດ້ບໍ່ ?

໙. ໝາຍອັດສະຈັນ (!) ນີ້ ສຳລັບຂຽນໄວ້ທ້າຍຄຳ ຫຼືຂໍ້ຄວາມ ທີ່
ສະແດງຄວາມອັດສະຈັນ, ຄວາມປະລາດ ຫຼືຄຳທີ່ອອກສຽງດົກໃຈ, ດີໃຈ
ເຊິ່ງບໍ່ສາມາດຂຽນດັ່ງໜັງສືໃຫ້ກົງຕາມສຽງນັ້ນໄດ້. ດັ່ງຢ່າງ:

ບໍ່ຂໍ! ໂອ້ຂໍ! ເປັນຕົ້ນ.

໑໐. ເລັບຊ້ອນ (" ") ນີ້ ສຳລັບໝາຍໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຄຳທີ່ຢູ່ໃນ
ເຄື່ອງໝາຍນັ້ນ ເກັບມາຈາກບ່ອນອື່ນ ຫຼືເປັນຄຳເວົ້າໂດຍກົງ ດັ່ງຢ່າງ:

ພຣະເຈົ້າເຫັນອ້າຍເບັ້ງຊຶ່ງມີພຣະອາຊອກອາດບາວວາ: " ດຽວນີ້ ທີ່
ປຶກສາຂອງຂ້ອຍ ເປັນຄົນປາກກ້າ, ເວົ້າແຮງ, ສຽງດັງ, ບໍ່ໃຫ້ໂອ
ກາດຄົນອື່ນໄດ້ເວົ້າ; ເຈົ້າສາມາດທຳໃຫ້ມີດສຽງໄດ້ບໍ່?

໑໑. ວົງເລັບ () ນີ້ ສຳລັບໝາຍໃຫ້ຮູ້ວ່າ ຄຳທີ່ຢູ່ໃນເຄື່ອງ
ໝາຍນັ້ນ ເປັນຄຳອະທິບາຍຫຼືຄຳພິເສດ. ດັ່ງຢ່າງ: ພົວເມືອງລາວ ມີ
ຫຼາຍກະກຽມໂຮມກັນ ຄື ມີລາວ, ລາວເທິງ (ຊ້າ) ເປັນຕົ້ນ.